

# Ekwo

## Esuta

---

Eze-nwanyị, bụ Vashiti ekwefuru ji iya ike

**1** <sup>1</sup>Ọwa-a bụ iphe, nwuru teke Kuzakuseshu shi buru eze; mbụ Kuzakuseshu ono, shi buru ishi mkpukpu ukporo ishii l'esaa; e -shi l'alị Indiya jasụ l'alị Kushi. <sup>2</sup>Teke ono bẹ eze, bụ Kuzakuseshu shi nọdu l'aba-eze iya lẹ mkpukpu Susa, bụ ishi mkpukpu alị ono.

<sup>3</sup>O be l'apha, kwe iya apha ẹto, ọ wataru abụ eze; o shiaru ndu-ishi l'alị-eze iya nri; waa ndu-ozii iya g'ephe ha. Ndu-ishi ndu ojogu ndu Peshiya; yele ke ndu Midiya; waa ndu nweru enya; me ndu-ishi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nokota iya l'eka g'ọ ha bẹ o yekotaru lẹ nri obu. <sup>4</sup>Obo-iphe ono bẹ ọ boru ukporo abalị tete mgburugburu. O gude teke ono goshi gẹ ya bụ-be eze, nwenukaru iphe; waa gẹ ya habe shii bya adu-bekwapho biribiri.

<sup>5</sup>A bo-ghechaepho obo-iphe ono; eze kua ndu bu lẹ mkpukpu Susa, bụ ishi mkpukpu alị-eze iya lẹ nri ephe noru ujiku esaa k'iche. Eka ephe no bo obo-iphe k'ono bụ l'eka du g'oma-unuphu l'ime mgbabu ibe-eze. Onyemonye bẹ o yeru lẹ nri ono; ndu ha shii me ndu ha nwanshii. <sup>6</sup>Iphe, e gude dozia eka obu g'ọ maa mma bụ upfu ekwa-ochaa; waa ophu du urwukpu-urwukpu. E gude oghu ochaa; waa k'urwukpu urwukpu likota lishishi upfu ekwa ono. E wota ishi oghu ono ishi iya ophu woru lia l'echi mkpola-ochaa, e moberu l'itso, e meru l'ogbu-nwiiinwii mkpuma, a kpobegbaaru l'eka ono. Loma eka ono bẹ e gude mkpuma ere ire, du iche iche chia oma alị iya; bya eworu iphe, aaze aze, e meru lẹ mkpola-ododo; yele mkpola-ochaa doo ya. <sup>7</sup>Upyi, e gude ngua mee mboke ono bẹ e mekotaru lẹ mkpola-ododo; teme o gbakota iche iche. O to nwezu ophu yee ibe iya gbagba nanu. Mee, ndu eze anguje dukpoo shii; kele eze saru eka okpobe asasa kwakobe obo-iphe ono. <sup>8</sup>Eze turu ekemu su g'a haa ndu ebyaa ono g'onyenonu ngua g'ọ du iya. Iphe, meru nu buru l'eze suhawaru ndu e yeru ke mee l'eka g'ephe nuje onyemonye iphe, o suru g'a nu iya.

<sup>9</sup>Eze-nwanyị, bụ Vashiti shikwaarupho unwanyi nri obo-iphe l'unuphu ibe eze, bụ Kuzakuseşu. <sup>10</sup>O be lẹ mbokwu, kwe iya esaa; eze, bụ Kuzakuseşu nguchaa mee; ehu tsohaa ya utso l'eka mee atsụ iya. O zia umadzu esaa, anoduje eleta ibe eze enya, epha phe bụ Mehumanu; waa Bizuta; waa Habona; waa Biguta; waa Abaguta; waa Zetaru; waa Karukas; <sup>11</sup>g'ephe je ekuaru iya eze-nwanyị, bụ Vashiti. O sụ g'o kpuru okpu eze-nwanyị iya gude bya egoshi ndu-ishi; me onyemonye no l'eka ono onwiya; g'ephe huma g'o mabe mma; noo kele o du ubvu l'enya. <sup>12</sup>Noo ya; ndu-ozu ono jechaa je ezia iphe, eze ziru; eze-nwanyị, bụ Vashiti jika ejeje. Eze numaeopho l'onoo iphe, o pfuru; ehu ghuaaa ya egwu; o voru oku wua ehu.

<sup>13</sup>Eshinu o bu omelali g'eze kpatajeda ndu maru k'ekemu-alị; waa k'ikpe, pfuru oto ishi; teme l'o mee iphe, oobya ememe; be eze chi-koshiru phe idzu; mbu ndu mmamiphe, bu ndu maru iphe, gbaru lememe; <sup>14</sup>bya aburu ndu kachaa ya anodu ntse. Ndu o chi-koshiru iya bu Kashe-na; waa Sheta; waa Adumata; waa Tashishi; waa Meresu; waa Masena; waa Memukanu. Umadzu esaa ono, shi l'ali Peshiya; waa ali Midiya bu ndu kachaa anodu eze ntse; bya aburu phe kachaa shii le ndu ejeru eze ozi l'ali ono mgburugburu. <sup>15</sup>O ja phe su: "Bukpoo gunu be ekemu-alị suru g'e mee eze-nwanyị, bu Vashiti? Eshinu o bu ozi, mu ziru ndu-ozu mu g'ephe je ezia ya be o jikaru le ya te emedu."

<sup>16</sup>Noo ya; Memukanu nodu l'iphe eze yeke iphe ndu-ishi ophu su: "Eze-nwanyị, bu Vashiti ta abuekwa eze be o mesweru kpoloko, l'o meswefuakwaru ndu-ishi; mekpoo iphe, bu ndu bukota l'iphe, bukpuo mkpukpu, nogbaa l'ali-eze Kuzakuseşu. <sup>17</sup>Noo kele iphe, eze-nwanyị, bu Vashiti meru ono be unwanyi l'ophu a-numakwa. Epe -numae ya pho; epe ekoaha ji phe okpa l'ishi su: 'O kwa l'eze-nwanyị, bu Vashiti be eze-nwoke, bu Kuzakuseşu ziru g'e dutaru iya; o jika ejeje.' <sup>18</sup>Su-a; nchi -bya ejihu ntanu-a be unwanyi ndu-ishi ndu Peshiya; waa ke ndu Midiya ndu numaru iphe, eze-nwanyị meru a-watakwa epfuru ji phe iphe, meru nu. E-shi nno; unwanyi taa kwabeedu ji phe ubvu, rwuberu phe nu. Unwanyi emee ehu awata egwu unwoke, alu phe nu egwu. <sup>19</sup>Oo ya bu; o -buru le gube eze be e-kwe bukwa iphe, ii-me bu gi tuja ekemu g'eze-nwanyị, bu Vashiti ta afutabahe l'iphe ngu. G'eze wokwaru okwa eze-nwanyị, o bu; nu nwanu ozo, ka iya ree. G'e wokwarupho ekemu ono dee l'ekwo, e deru ekemu, ndu Peshiya; waa ndu Midiya, bu ekemu, a taa gbanwejedu agbanwe. <sup>20</sup>Ekemu ono, ii-tu ono -ngadzuerupho ali-eze ngu l'ophu, bu ali-eze, paru aka; unwanyi awata akwabe ji phe ubvu; shita l'onye kachaa shii je akpaa l'onye ophu kachaa nwanshii."

<sup>21</sup>Idzu ono, Memukanu chitaru ono du eze ree; yeke ndu-ishi iya. Oo ya bu; eze mee g'o pfuru. <sup>22</sup>Eze zia ozi g'e jedzuru l'iphe, bukpuo mkpukpu ono, o bu ishi phe ono; je akaru phe leze suru ge nwoke nonu buru ishi

l'ibe iya. A nọdu edejeru ndu nonu ẹkwo-ozì ono lẹ g'ẹphe egudeje ede ẹkwo nkephe; tẹme ọhamoha nonu bẹ eedeje iya l'opfu-alì pẹ nù pẹ.

### Esuta bẹ e meru eze-nwanyì

**2** <sup>1</sup>E mechaa g'ẹhu-eghu ono jidatachaerupho eze Kuzakusẹsu; ọ wata arì kẹ Vashiti; mbù k'ìphe, ono, Vashiti meru iya ono; waa k'ekemu ono, yẹbedua tũru tũ-doru Vashiti ono. <sup>2</sup>Ndu ejeru eze ozi chítaru iya idzu sù iya: “G'e jenù achọkoo unwumboko, ama mma, nwoke teke ejepfuswee; dutaru eze. <sup>3</sup>G'eze hotakwa ndu e-je achikobe unwumboko ono, ama mma ono, nwoke teke ejepfuswe ono; l'ìphe, bukpoò mkpukpu, nọkota gùbe eze l'ẹka g'ọ ha duta bya edobe l'ulo unwanyì l'ibe eze lẹ Susa, bụ ishi mkpukpu alì-eze iya. G'e dujekwaru pẹ onye-ozì ngu, bụ Hegayì, bụ onye eletajeru eze unwanyì iya ẹnya. Gẹ Hegayì mee pẹ iphe, ọ gbaru g'e mee pẹ g'ẹphe kabaa ama mma. <sup>4</sup>Teke e mecharu; nwamgboko, kachaa eze ree l'ime unwumboko ono g'ẹphe ha; g'onye k'ono bũru eze-nwanyì nọchia ẹnya Vashiti.” Idzu ono tsoo eze ntumatu. O tsoo ya ẹgube ono.

<sup>5</sup>Lẹ mkpukpu Susa, bụ ishi mkpukpu alì-eze Kuzakusẹsu bẹ ọ duru onye Jiu, shi l'okpa-ipfu Benjaminu bu iya nù. Epha nwoke ọbu bụ Mọdekayì nwa Jiayì. Ọ bụ nwanwa Shimeyi; bũru nwanwanwanwanwa Kishi. <sup>6</sup>Kishi ono yì lẹ ndu Nebukadineza kpuru lẹ ndzù lẹ Jierúsalemu; yẹle Jiehoyakinu, bụ eze ndu Jiu, kpuru lashia alì Bábìlonu. <sup>7</sup>Mọdekayì bẹ ẹphe lẹ nwamgboko, bụ nwa nwune nna iya bu. Epha nwamgboko ono bụ Hadasa. Ọ bũru yẹbedua mefutaru nwata ono; noo kele ne iya; yẹle nna iya togboru iya nwa maa. Nwamgboko ono, epha iya ozo bụ Esuta bẹ ama mma bya adù ùbvù l'ẹnya. Gẹ ne iya; yẹle nna iya nwuhuchaaru bẹ Mọdekayì wotaru iya dobe gẹ nwa iya, ọ nwuru l'epho iya.

<sup>8</sup>Noo ya; o be teke e gudeepho ekemu, eze tũru je ara arara; e duta unwumboko, dũ igwerigwe bya lẹ Susa, bụ ishi mkpukpu; duru pẹ nù Hegayì g'ọ leta pẹ ẹnya. E dutakwapho Esuta bya l'ibe eze; bya eduru nù Hegayì, bụ onye anọduje eleta ulo unwanyì eze ẹnya g'ọ leta ẹnya. <sup>9</sup>Nwamgboko ono, bụ Esuta dũ Hegayì ree l'obu; o je atũko iphe, ọ gbaru g'e mee ya g'ọ kabaa ama mma mekọta iya teke ono teke ono; bya anù iya nri, gbaru iche. O duta iya je edobe l'ulo, kakọta ree l'ulo unwanyì eze ono; bya eduta unwumboko ẹsaa l'ibe eze duru nù iya g'ẹphe yejeru iya ẹka.

<sup>10</sup>Ọphu Esuta akọduru ọha, o shi; ọzoo ẹka a nwuru iya; noo kele Mọdekayì sũru iya g'ọ to pfushi iya. <sup>11</sup>Mọdekayì bẹ anọduje ejephe lẹ mgboru ọma-unuphu ulo unwanyì eze ono mbọku-mbọku g'ọ maru ?ẹhu dũ-a Esuta ree; waa g'ọ maru g'ooome ala.

<sup>12</sup>Tẹme nwamgboko ejeshia l'iphu eze Kuzakusẹsu; bẹ ọo-nọdzuada ọnwa iri l'ẹbo mekọta iphe, a gushiru g'unwanyì gudeje mee onwophe

ome-mma. Onwa ishii bẹ ẹphe e-gude nyia manụ m̄eru. Onwa ishii k'ophuu bẹ ẹphe e-gude manụ mbeleke; waa ọphu eete etete gude memaa onwophe ree. <sup>13</sup>Onye ọphu ọ gbarụ l'eye l'iphu eze bẹ iphe, ọ sụkpooru l'ọ dū iya gẹ ya gude je l'ibe eze; bẹ aa-nuje onye ọbu l'ulo unwanyi eze. <sup>14</sup>Onye ọbu alapfu eze l'uzenyashi; o be l'utsu echele iya l'ọ bahu je anodu l'ulo ọzo, bukwapfo ulo unwanyi eze. Onye eleta ibe iya ono ọnya bu onye ejeru eze ozi, bu Shashugazu, bu onye eletaje unwanyi, ndu ọphu abu-zidu unyomu eze ọnya. Nwamgboko k'ono ta alapfubaedu eze gbahaa leze kuru iya l'onwiya.

<sup>15</sup>Esuta, bu iya bu nwamgboko ono, Modekayi eme gẹ nwa iya ono; mbu onye ono, bu nwune nna Modekayi, aza Abihelu bẹ nwuru iya nu ono; bẹ o rwuberupho l'alapfu eze; ọphu ọ dudu iphe ọzo, ọ suru g'a nu iya, abuedupho iphe, Hegayi suru g'o gude; mbu onye ono, ejeru eze ozi ono; bya aburu onye eleta unwanyi eze ọnya. Esuta dukota ndu humaru iya nu l'obu lẹ g'o gude amabe mma. <sup>16</sup>Mboku, e dutaru Esuta jepfu eze Kuzakusesu l'ibe iya bu l'onwa k'iri, bu iya bu l'onwa Tebeti l'apha k'esaa, ọ wataru aburu eze. <sup>17</sup>Eze ka eye Esuta obu eme l'unwanyi ọphuu. Mbu lẹ Esuta ka atuba iya l'ọnya eme l'unwumboko ọphuu. O buru yebedua bẹ eze nataru. O woru okpu-eze-nwanyi kpube iya; mee ya; ọ buru eze-nwanyi nochia ọnya Vashiti. <sup>18</sup>Eze bya eshiaru ndu-ishi; waa ndu-ozu iya nri paru aka. Onye o shidoru nri ono buru Esuta. O zia g'e mee g'a madzuru iya l'iphe, bukpo ohamoha, nokota iya l'eka; g'on'yemonye tuta unme ozi mboku ono. O mekotaru ndiphe iphe-oma, gbaru onye eze l'ememe.

### Modekayi agbaru eze ama

<sup>19</sup>Teke e kukoru unwumboko ono k'ugbo ẹbo ono; bẹ Modekayi no l'onu-oguzo ibe eze. <sup>20</sup>Teke ono bẹ Esuta teke akokwa oha, o shi; ọzoo aka a nwuru iya; noo kele Modekayi suru iya g'ọ to koshi iya. Esuta anga-bejekpoerupho Modekayi nchi g'o shi angabejeru iya teke ono, o shi emefuta iya ono.

<sup>21</sup>Teke ono, Modekayi no l'onu-oguzo ibe eze ono; bẹ Bigutanu; waa Tereshi; ndu-ozu eze labo, eche oguzo ibe eze nche bẹ ẹhu wataru egu egu; ẹphe chihaha idzu g'ẹphe e-shi gbua eze Kuzakusesu. <sup>22</sup>Modekayi numanu idzu ono; bya epfuaru iya eze-nwanyi, bu Esuta. Esuta tugbua je akoro iya eze su l'oo Modekayi pfuru iya ya. <sup>23</sup>E je enyochaa ya; bya amaru l'oo eviya; e woru umadzu labo ono je aswi-gbua l'eli oshi. A nodu l'iphu eze dee iphe ono edede l'ekwo ako, eedeje iphe, meru l'alị-eze iya.

### Ejo idzu, Hamanu achiru ndu Jiu

**3** <sup>1</sup>E mechaa; eze, bu Kuzakusesu bya akwabẹ Hamanu nwa Hamedata; onye shi l'eri Agagu ubvu. O kwaberu iya ubvu woliam ya dobe; ọ kakota ndu-ishi, ẹphe l'iya tukoru nodu l'udu okwa lanu, shii; l'alị-eze iya.

<sup>2</sup>Ndu ozi eze g'èphe ha, nọ l'ọnu-ọguzo ibe eze nọdu egbuje ikpere eburu Hamanu iphu l'alì; noo kele eze tųru ekemu sų g'e meje iya nno. Obenu lẹ Mọdekayi te egbujeduru iya ikpere; ọphu oobujeduru iya iphu l'alì.

<sup>3</sup>Ndu ozi eze, nọ l'ọnu-ọguzo ibe eze sų Mọdekayi: “?Denu g'ọ nwųru i tii mejedu iphe, eze pfuru?” <sup>4</sup>Mbọku-mbọku ẹphe epfuru iya Mọdekayi; obe-nu l'ọ too yejedu ọnu yeru phẹ. Ẹphe woru iya dooru Hamanu g'a maru ?ẹphe ahaa Mọdekayi g'ọ mee g'oomẹ; kele o pfuwaru phẹ lẹ ya bų onye Jiu. <sup>5</sup>Teke Hamanu hųmaru lẹ Mọdekayi te egbushiduru iya ikpere; ọphu oobuduru iya iphu l'alì; o vọru ọku wųa ẹhu. <sup>6</sup>Ọ nųmachaepho oshilọkpa ndu Mọdekayi bų; ọ haa k'arì g'e-shi gbua Mọdekayi kpoloko. Ọ chọahaa gẹ ya e-shi mee gẹ ndu Jiu, bų ndu kẹ Mọdekayi g'ẹphe ha chìhu l'alì-eze Kuzakusẹsu l'ọphu.

<sup>7</sup>O be l'apha, kwe eze Kuzakusẹsu apha iri l'ẹbo, ọ watarų abųru eze; l'ọnwa mbų, bų iya bų ọnwa Nisanu; a tųa “puru”, bų iya bų ido l'iphu Hamanu; shi nno họta ọnwa lanų; waa ujiku lanų. Ẹphe tųa ido ono; ọ daaru ọnwa k'iri l'ẹbo, bų iya bų l'ọnwa Ada.

<sup>8</sup>Noo ya; Hamanu sų eze Kuzakusẹsu: “Ọ dųkwaru ọha, gbakashìhu-ru dzuru ẹkameka l'iphe, bųkpoo ọhamoha, nọkota l'alì-eze ngu l'ọphu. Omelalì phẹ gbafųru iche l'ẹka omelalì iphe, bų ọhozo nọ; ọphu ẹphe edobejedu ekemu, eze tųru. Uchiru ndu ono bẹ a -haa phẹ ẹka bẹ ọ tọ bų-kwaru iphe, a-dųru eze lẹ ree. <sup>9</sup>Ọ -bųru l'ọ dų eze ree; g'eze tųnaa ekemu g'e gbushia phẹ. E -mewa iya nno bẹ mu a-pfų mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dų ọnu talẹntu ọkporo l'ise; g'e woru iya yekọberu eze l'ẹku iya.”

<sup>10</sup>Noo ya; eze bya agbata echi-ẹka iya gbẹ Hamanu, bų nwa Hamedata; oshilọkpa Agagu; onye bų ọhogu ndu Jiu. <sup>11</sup>Eze sų iya: “Dobekpọoro okpoga ngu; je emee ndu ono g'ọ dų ngu.”

<sup>12</sup>O be lẹ mbọku, ọnwa kẹ mbų dų l'abalì iri l'ẹto; e kukọo ndu ede-ru eze ẹkwo. Ẹphe bya atųko iphemiphe, Hamanu sųru g'ẹphe dee woru dee l'ẹkwo nųgbaa ndu nọ-chiru ẹnya eze; waa ndu-ishi l'ọhamoha, nọ l'ẹka eze; nųkwaa ya phọ ndu-ishi ndiphe l'ọphu. Ẹkwo ono bẹ e deru nų ọhamoha lẹ g'ẹphe egudeje ede ẹkwo nkephẹ. Ndu nọkota nų bẹ e deru iya l'ọpfu-alì phẹ nų phẹ. Ọ bųru ẹpha eze, bų Kuzakusẹsu bẹ e gude dee ẹkwo ono; bya eworu echi-ẹka iya mee ya iphe-ọhubama. <sup>13</sup>E zia ndu ezilajẹ ẹkwo-ozì ẹphe gude ẹkwo ozi ono je ekedzuru l'iphe, bųkpoo ọhamoha, nọgbaa l'alì-eze Kuzakusẹsu l'ọphu; mbų ẹkwo ono, e deru ekemu, a tųru g'a tųko gbushikọta iphe, bų ndu Jiu l'akpųru ẹnyanwu lanų; ẹgì-rima mẹ ọgerenya. Mbų g'egbuchaa ọnwanyi mẹ ọnwegìrìma; mẹ ọnwa k'iri l'ẹbo, bų iya bų ọnwa Ada dųepho l'abalì iri l'ẹto. Ekemu ono sųkwarupho: teke e gbuchaaru phẹ; g'a kwaa iphe phẹ l'ọkwata. <sup>14</sup>Iphe e deru l'ẹkwo ono bẹ a tųru ọ bųru ekemu sų g'anųdzuru iya l'ọhamoha g'ọ bųru ekemu dųru phẹ; wafųa g'e mee g'onyenọnu maru k'ọphu ẹphe a-kwakọ-bekwanu ẹka kẹ mbọku ono.

<sup>15</sup>Eze bya ezia sù g'e gude ẹkwo-ozì onò tǔgbua je ezikashà. Ndu ọkpá ẹgwa gbẹshì; ọ búrú phẹ ejeje. E vuadaru ọzò zia ekemu onò lẹ Susa, bú ishì mkpúkpu. Eze yẹle Hamanu nọdu angù mẹ; ndu bu lẹ Susa deru yẹ-kete g'ẹphe nùmachaaru ozi onò.

### Modékayi eṣfuru Eṣuta g'ò yeru phẹ ẹka

**4** <sup>1</sup>Tòbudu iya bú Modékayi maerupho iphe, anwù nù; o ye ẹka l'uwe iya zijaha ẹbo; bya achìta uwe-aphù ye; kpushi onwiya ntù; gbafù ọma mkpúkpu ara ẹkwa arashì iya ike. <sup>2</sup>O jebeephò ọnu-oguzo ibe eze; ọ pṣù; noo kẹle ọ tọ dudu onye yeru uwe-aphù, eekweje g'ò bata. <sup>3</sup>Iphe, búkpoo ọhamoha, a nùru ẹkwo onò, e deru ekemu, eze tǔru onò bẹ aphù atsojeerupho ndu Jiu, bu iya nù. Ẹphe agù aphù; aswì ẹgu; ara ẹkwa. Igwerigwe yee uwe-aphù bya ekpua onwophẹ ntù.

<sup>4</sup>Unwumboko; waa ndu ejeru Eṣuta ozi bya akọoru iya kẹ Modékayi; ọ búrú aphù tsọru iya shii. Ọ chìru uwe nù g'a chijeru iya g'ò yee; g'ò to yehẹ uwe-aphù. E gude uwe ọbu je; ọphu o kwedu iya anata. <sup>5</sup>Eṣuta bya ekua Hataku, bú onye-ozì eze; mbù onye e yeru g'ò jejeru yẹbe Eṣuta ozi; zia ya g'ò je amaru iphe, atsù Modékayi l'ẹhu; waa iphe, kpatarù iya nù. <sup>6</sup>Noo ya; Hataku bya ejepfu Modékayi l'ẹka ọ pṣù l'edupfu mkpúkpu onò, nọ l'atatiṣu ọnu-oguzo ibe eze. <sup>7</sup>Modékayi bya atùko iphemiphe, nwùru nù kọkotaru iya; kọkwaaru iya phò mkpọla-ọchaa ole, Hamanu kweru ukwe lẹ ya a-nù g'e ye l'ẹka eedobejeru eze ẹku iya; g'e gude mee g'e gbushia ndu Jiu. <sup>8</sup>Ọ bya ewota ẹkwo, e deru iphe, e deru l'ẹkwo ekemu phò, eze tǔru sù g'e gbushia ndu Jiu onò; mbù ẹkwo onò, e keshidzuru lẹ mkpúkpu Susa onò; nù Hataku g'ò goshi Eṣuta; gude kọoru iya ya g'ò doo ya ẹnya. O zikwapṣò g'e zia Eṣuta g'ò jepfu eze je arwo ya g'ò phùaru ndu Jiu obu-imemini. <sup>9</sup>Hataku tǔgbua je atùko iphe, Modékayi doru iya dokotaru Eṣuta. <sup>10</sup>Eṣuta ziphu iya azù g'ò je akaru Modékayi sù; <sup>11</sup>“Iphe, bú ndu-ozì eze; je akpaa l'iphe, bú ndu bu l'ọhamoha, dükota l'alì-eze iya g'ò ha; mawaru l'ọ tọ dudu nwoke mẹ nwanyì, byaru atugbu jepfushia eze lẹ teke ọ nọ l'okpoku; ọphu ọ búdu leze kuru iya. Onye meru nno búkwa iphe, ekemu pṣù bú g'e gbua onye ọbu egbugbu; gbahaa l'ọ bú uche eze g'onye onò nọdu ndzù; ọ machiaru onye ọbu mgboro-eze, e meru lẹ mkpọla-ododo phò. Eze nọakwaru ọkporo abalì l'abalì iri; o to kuduru mu oku.”

<sup>12</sup>A bya ezia Modékayi ozi, Eṣuta ziru; <sup>13</sup>o ziphu ozi azù g'ò je asù iya; “Ta arikwa l'eshi ọphu ì nọ l'ibe eze bẹ gubedua a-bùru onye Jiu lanù, a-wafù nù g'e te egbu ngu; <sup>14</sup>kẹle ọ -bùru l'ì nọ-kirishiru nta-a; ọphu i yeduru ọnu bẹ ee-shikwa l'uzò ọzò dzọta ndu Jiu. Ọle gubedua; mẹ ndibe nna ngu a-búkwanuru mkpurupyata. ?Bùhunu onye maru ?bù iphe, meru g'ò gude e mee ngu; ì nọdu l'okwa eze-nwanyì bú g'ì yeta ẹka l'iphe, anwù nta-a?”

<sup>15</sup>Esuta ziphukwa ozi azu ozo g'e je ezia Mòdekayi sù iya: <sup>16</sup>“Tugbua je akpakọ ndu Jiu, bu lẹ Susa g'ẹphe ha l'ẹka lanu; unu aswija egu pfuru nù Chileke l'iswi ẹhu mu. G'unu nọ ujiku ẹto eswe l'enyashi; g'unu te erishi nri; ọphu unu etsushi okoro l'ọnu. Mbẹdua yẹle unwumboko, ejeru mu ozi e-mekwaphọ nno. E -mechaa nno bẹ mu e-jepfu eze. A makwaru-a l'ekemu sùru l'ọ tọ dudu ree. Ọle mu e-je; ọ -buru lẹ mu a-nwuhu gẹ mu nwuhuro.”

<sup>17</sup>Mòdekayi tugbua je emekọta iphe, Esuta ziru iya g'ọ ha.

### Iphe, Esuta rworu eze

**5** <sup>1</sup>O be lẹ mbọku k'ẹto; Esuta wota uwe eze-nwanyi iya yee; bya atugbua je apfuru l'oma-unuphu ibe eze; mbu l'atatiphu ọlo ẹka eze anọduje. Teke ono bẹ Eze nọ l'aba-eze iya l'ẹka ono woru iphu ghaa l'ọnu-oguzo. <sup>2</sup>Ọ tufuepho ẹnya huma eze-nwanyi, bu Esuta ẹka ọ pfuru l'oma-unuphu; ẹhu tsọ ya ntumatu. O woru mgboro-eze, e meru lẹ mkpola-ododo, ọ pa l'ẹka machiaru iya; Esuta byarwuta bya edenyi mgboro-eze ono ẹka. <sup>3</sup>Noo ya; eze jia ya sù: “?Bu gunu; eze-nwanyi, bu Esuta? ?Bu gunu bẹ ọ dọ ngu g'eze meeru ngu? O -beta ọ buru gẹ mu kee alì-eze mu ẹbo nù ngu nanu; mu emeeru ngu iya.”

<sup>4</sup>Esuta sù: “Ọ -buru l'ọ dọ eze ree; gẹ gube eze gu lẹ Hamanu swinuru byaru mu lẹ nri ntanu-a; g'unu bya eria nri, mu shiberu gube eze.”

<sup>5</sup>Eze zia ozi sù l'onye ya byaru ahuma g'ọ buakwaru Hamanu; k'ọphu ẹphe l'iya a-tugbu je aza Esuta ẹnu. Ọo ya bu; eze yẹle Hamanu tugbua jeshiaru Esuta lẹ nri, o yeru phe. <sup>6</sup>Ẹphe tuko ngunyaephe mẹ; eze jikwa Esuta ozo sù iya: “?Bu gunu bu mkpa ngu obu gẹ mu meeru ngu iya? Mbù; ?bu gunu bẹ ọ dọ ngu gẹ mu meeru ngu? O betakpo ọ buru gẹ mu kee alì-eze mu ẹbo nù ngu nanu; mu emeeru ngu iya.”

<sup>7</sup>Esuta sù: “Iphe, bu mkpa mu bya aburu iphe, ọ dọ mu g'e meeru mu bu; <sup>8</sup>Ọ -buru lẹ mu dọ gube eze l'obu; teme ọ dọ gube eze g'i meeru mu iphe, mu arwo ngu; bẹ iphe, mu arwo bu gẹ gube eze gu lẹ Hamanu byanuru mu lẹ nri, mu e-shiru unu echele. Teke unu byaerupho echele; mu eye ọnu l'aji ono, gube eze jiru mu ono.”

### Hamanu achì idzu egbu Mòdekayi

<sup>9</sup>Mbọku ono bẹ Hamanu gude ẹhu-utso teru eswa lashia. Obenu l'ọ hu-maerupho Mòdekayi l'ọnu-oguzo ibe eze; bya ahuma l'ọ tọ gbeshiduru agbeshi; ọphu o goshiduru l'ookwabe iya ubvu; ẹhu ghushiahaa Hamanu egbu ike. <sup>10</sup>O meshikpọephe ike byabẹ ẹka l'obu lashia; mbu Hamanu. Ọ larwua bya ezia; e je ekuko ndu onya iya phe; waa nyee ya, bu Zere-shi. <sup>11</sup>Ọ nodu l'atatiphu phe wata aba abaa gẹ ya nweberu iphe; waa gẹ ya nwuta-beru unwu igwe; waa g'eze gude kwabẹ-beru iya ubvu, ha shii; bya emee ya; ọ buru iya kachaa shii lẹ ndu eze meru ishi; waa ndu ejeru

eze ozi. <sup>12</sup>Ọ sù: “Ọ kwa m̀b̀eđua kpoloko b̀u onye eze-nwanyi, b̀u Esuta s̀uru g'ò t̀soru eze byaru iya l̀e nri. Ọ yekwaru mu pho l̀e nri g̀e mu t̀soru eze echele. <sup>13</sup>Obenu l'iphemiphe ono te emeduru mu ẹhu-utso; eshinu ọobujeru; mu -ghataşia; mu ahuma onye Jiu pho, b̀u M̀ođekayi l'onu-oguzo ibe eze.”

<sup>14</sup>Nyee ya ono, b̀u Z̀ereshi; yele ndu ọnyà iya phẹ ono g'ẹphe ha s̀u iya: “Zia g'e je emetaru ngu oswebe, aaswigbuje nemadzu; g'e mee ya g'eli iya d̀u ụkporo nkwo-eka labo l̀e nkwo-eka iri. O -rwuepho l'utsu echele; l'i pfiaru eze g'a kputa M̀ođekayi je aswi-gbua l'eli oswebe ono. Ọo ya b̀u; g'iigude ẹhu-utso t̀soru eze; unu ejeshia l'eka e yeru unu l̀e nri.”

Idzu ono d̀u Hamanu ree shingushingu; ọ tũgbua je ezia; emee oswebe, aaswigbuje nemadzu ọbu dobe.

### Eze akwabẹ M̀ođekayi ùbv̀u

**6** <sup>1</sup>O be l'enyashi mboku ono; ọphu mgbenya te ekwedu atũ eze; o zia g'e je ewotaru iya ẹkwo akọ iphe, e deru iphe, anwu l'ali-eze iya. A bya aguru iya ya. <sup>2</sup>Lekwo ono be a gutaru l̀e M̀ođekayi gbajeru ama l̀e Biğutana; yele Tereshi, b̀u ndu-ozì eze, shi echeru eze oguzo ibe iya nche; churu idzu g'ẹphe gbua eze, b̀u Kuzakuseşu. <sup>3</sup>Eze jia s̀u: “?B̀u ùbv̀u gunu be a kwabejeru M̀ođekayi mee g'a maru epha iya l̀e k'iphe ono, o meru ono?”

Ndu ejeru eze ozi s̀u: “Ọ tọ dukwa iphe, e meru iya.”

<sup>4</sup>Eze jia s̀u: “?Ọ duru onye no loma-unuphu ibe mu?”

Ọ buru teke ono be Hamanu abatakpoephe l'oma-unuphu, no lazũ ibe eze; g̀e ya pfiaru eze k'aswi-gbu M̀ođekayi l'eli oswebe ono, ọ kwa-koberu, aa-swi-gbu iya ono. <sup>5</sup>Ndu ozi iya s̀u iya: “Ọ kwa Hamanu no l'oma-unuphu.”

Eze s̀u g'e kua ya g'ọ bata.

<sup>6</sup>Hamanu bataephe; eze jia ya s̀u: “?B̀ukpoo gunu be ee-meru onye eze eme g'ọ kwabe ùbv̀u?”

Oriri, gbabataru Hamanu l'obu teke ono b̀u l'ọ tọ dudu onye ozo, eze anodu arĩ k'akwabẹ ùbv̀u, abudu yebedua.

<sup>7</sup>Tobudu iya b̀u; Hamanu s̀u eze: “Iphe, ee-meru onye ọ d̀u eze g'ọ kwabe ùbv̀u <sup>8</sup>bukwa g'a chita uwe, eze yejewaru; l'a kputa inya, eze gbajewaru; mbu inya ọphu e kpuberu okpu-eze l'ishi. <sup>9</sup>G'a chita uwe ono; kputa inya ono nu onye lanu l̀e ndu-ishi, a kachaa amaru epha phẹ l'ali-eze ngu-a. G'e yee onye ono, eze eme g'ọ kwabe ùbv̀u ono uwe ono. G'onye ono nodu l'eli inya ono g'e gude iya ngu-phekoata edupfu mkpukpu-a; araru iya oha arara s̀u: ‘Waa iphe, ee-mejeru onye eze eme g'ọ kwabe ùbv̀u baa-oo!’ ”

<sup>10</sup>Eze s̀u Hamanu: “Ngwa! Je achita uwe ono; waa inya ono je atuko g'i pfushiru ono meeru M̀ođekayi, b̀u onye Jiu, anoduje l'onu-oguzo ibe eze. G'ọ tọ dukwa iphe ono, i pfushiru ono me nanu, ii-mephodo!”

<sup>11</sup>Noo ya; Hamanu bya achita uwe ono; bya akputa inya pho. O woru uwe ono kpua Modekayi; bya edoberu iya inya ono; o nyikota nodu iya anoo l'eli okpurukpu; o duru iya kwaseru ngu-phekota angungu l'edupfu mkpukpu ono; ara iya arara asuje: "Waa iphe, ee-mejeru onye eze eme g'o kwabe ubvu baa-oo!"

<sup>12</sup>E mecha; Modekayi laphu azu l'onu-oguzo ibe eze. Obenu le Hamanu nyigobeerupho mekebe egwegwa; guru aphu vuru eka l'ishi lasha unuphu ibe iya. <sup>13</sup>O larwua je atuko iphe, nwukotaru nu kokotaru nyee ya, bu Zereshi; waa ndu epe l'iya eshi onya g'ephe ha. Ndu akpo-zijeru iya uzo; waa nyee ya ono, bu Zereshi su iya: "O -buru eviya le Modekayi bu onye Jiu; mbu onye ono, iphe e-me ngu nu gbubewaru ishi l'eka o no ono; be o too dukwa iphe, i-du ike emebata iya. Oo ya be e shifutaje l'eka kponyia ngu enya."

<sup>14</sup>Epe gudekwadu iphe ono l'eka epfu; ndu-ozu eze bya ekua ya. Epe gude oso duru iya jeshia le nri ono, Esuta kwakoberu ono.

#### Aaswi-gbu Hamanu

**7** <sup>1</sup>Tobudu iya bu; eze ye Hamanu jeshia ibe eze-nwanyi, bu Esuta g'ephe rigba nri. <sup>2</sup>Epe wataepho angu mee le mboku k'ebo ono; eze jia ozo su: "Eze-nwanyi, bu Esuta; ?bu gunu bu mkpa ngu obu? Pfu ya ge mu meeru ngu iya. ?Bu gunu bu iphe obu, o du ngu ge mu meeru ngu? O betakporu o buru ge mu kee ali-eze mu ebo be i rworu mu; be eemekwaru ngu iya."

<sup>3</sup>Eze-nwanyi, bu Esuta su iya: "Gube eze; iphe, mu arwo ngu bu: O -buru le mu du ngu l'obu; teme o dukwa ngu pho ree; jiko hanaa mu ge mu nodu ndzu. Teme li hafukwapho ndibe mu g'ephe nodu ndzu; o kwa iya bu iphe, o du mu gi meeru mu. <sup>4</sup>Noo kele mu le ndibe mu be e rewaru g'e gbushikota l'ophu. Mbu le rewaru anyi g'e mee g'anyi buru mkpurupyata. O -bu le rekporunu anyi g'anyi buru ohu me mu te epfukwa opfu; kele egube iphe-ehuka ono ta agbaduru g'e gude iya papfuta eze bya iya epfuchi nchi."

<sup>5</sup>Eze Kuzakusesu jia eze-nwanyi, bu Esuta su iya: "?Bu onye be o bu? Denu nwoke, turu ama eme iphe, du nno?"

<sup>6</sup>Esuta su: "Onye ohogu anyi obu; bya aburu onye achi anyi le njo obu bukwa ejo Hamanu-a!"

Ndzu rwuta Hamanu l'iphe eze; ye eze-nwanyi. <sup>7</sup>Eze gude ehu-eghu gbeshi; paru mee ono haa; jeshia le mgbabu ibe iya. Hamanu humaepho leze be chibuwaru l'ime obu iya l'oo-meghe nkiya; o tsukpaa l'azu ge ya rwo eze-nwanyi, bu Esuta g'a hakpo ya nu ge ya nodu ndzu.

<sup>8</sup>O buerupho teke Hamanu daru kpurumu l'iphe eze-nwanyi arwo iya l'eka o no anoo; dakobe oshi be eze shiepho le mgbabu pho buru phere-keteke. Eze bua mkpu su: "?O gbemefuanu g'o gude eze-nwanyi jepfu l'atatiptu mu; l'ibe mu-a?"

O buru epfuzeta, eze epfuzeta iya; e gude Hamanu kechia ya iphu. <sup>9</sup>Habona; onye lanu le ndu-ozu eze su: “O nwekwaru oswebe, aaswi-gbuje nemadzu, du ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri l'eli, Hamanu meru dobe l'ibe iya. Onye o meru iya doberu buru Modokayi; bu onye gbajeru ama ejo idzu pho, a chijeru gube eze pho; shi nno dzoo ndzu ngu-a.”

Eze su: “Unu je aswi-gbua ya l'oswebe ono!”

<sup>10</sup>Noo ya; e je eworu Hamanu swi-gbua l'eli oswebe, aaswi-gbuje nema-dzu, o shi mee doberu Modokayi ono. E mecha nno; obu jidata eze.

### Ekemu, eze turu tu-doru ndu Jiu

**8** <sup>1</sup>Mboku onokwapho be eze, bu Kuzakusesu woru ulo Hamanu, bu onye ohogu ndu Jiu nu eze-nwanyi, bu Esuta. Modokayi wata abya l'ataphu eze; noo kele Esuta koru eze gephe l'iya gude buru. <sup>2</sup>Eze bya agbata echi-eka iya, o nataru Hamanu nu Modokayi. Esuta bya emee Modokayi onye eleta ulo, Hamanu shi nweru enya.

<sup>3</sup>Esuta bya epfuru opfu yeru eze ozo; bya adaa kpurumu le mgboru okpa eze; raaha ekwa; wata iya arworwo go mebyinaa ejo idzu ono, Hamanu, onye shi l'eri Agagu chiru l'ehu ndu Jiu ono. <sup>4</sup>Eze ono woru mgboro-eze e meru le mkpola-ododo machiaru Esuta; o gbalihu bya apfuru iya l'ataphu. <sup>5</sup>O su: “O -buru lo du gube eze ree; o -buru le mu du gube eze l'obu; teme i nodu arikwapho lo iphe, pfuru oto; mu bya adu ngu ree l'enya; g'eze tunaa ekemu dee ya edede; go to dukwa onye a-tu ama eme iphe ono, Hamanu nwa Hamedata, onye shi l'eri Agagu deru lekwo g'e mee ge ndu Jiu, bu l'iphe, bu ohamoha, nogbaa l'al-eze ngu mgburugburu; buru mkpurupyata. <sup>6</sup>?Denu ge mu e-shi tamia ya le nshi; nodu huma l'eka ejo-iphe abyapfuta ndibe mu? Mbua; ?denu ge mu e-shi tamia ya le nshi; nodu ele ndu nwuru mu nu enya; aka eeme gephe buru mkpurupyata?”

<sup>7</sup>Eze Kuzakusesu su eze-nwanyi Esuta yele Modokayi onye Jiu: “O kwa le Hamanu meru go gbushia ndu Jiu be mu gude wota ulo iya nu Esuta; bya asu g'e je aswi-gbua ya. <sup>8</sup>Nta-a bu g'unu gude epha eze tua ekemu ozo l'iswi ehuru ndu Jiu; dee ya edede go-odu unu ree l'obu; wota echi-eka eze mee ya iphe-ohubama; noo kele o to dudu iphe, e deru woru echi-eka eze mee ya iphe-ohubama, duru onye bya ephugha iya nu.”

<sup>9</sup>Mboku ono gedegede be e yeru nemadzu; e je ekukota ndu edejeru eze ekwo. Mboku ono be onwa k'eto, bu iya bu onwa Sivanu du lukporo abali l'abali eto. A tuko ekemu, Modokayi turu dekota lekwo ga nu ndu Jiu; waa ndu no-chiru enya eze; waa ndu eze; waa ndu-ishi, nogbaa l'ohamoha ukporo ishii lesaa ono, no l'al-eze Kuzakusesu, a -gbe l'al Indiya rwua l'al Kushi. Ekemu ono go ha be e gude aka-ekwo ohamoha nonu dee; waa l'opfu-al ndu nokota l'al-eze ono. Ndu Jiu be e dekwaru iya pho nu l'opfu-al phe; waa gephe egudeje ede ekwo nkephe. <sup>10</sup>O buru epha

eze, bu Kuzakuseşu be Mòdekayi gude dee ẹkwo ono; bya eworu echi-ẹka eze mee ya iphe-ọhubama; woru iya nu ndu ezilaje ẹkwo-ozu, ndu egudeje inya, agba oso shii, a zufuta-doru eze; eje ozi g'ẹphe zilaa.

<sup>11</sup>Ekemu ono, eze turu ono; mee ge ndu Jiu, bu le mkpukpu le mkpu-kpu nweru ike; ẹphe dzukobeaha wata akwaberu onwophe ẹnya. K'ophu bu o -duru mkpukpu; ozoo ohamoha, dzukoberu g'ẹphe tsoo phe ogu g'ẹphebe ndu Jiu emee phe g'ẹphe buru mkpurupyata. G'ẹphe atuko ẹphe l'unwanyi phe; yele unwegirima phe gbushikota; kwaa iphe ndu ono l'okwata. <sup>12</sup>Mboku, a turu onu ge ndu Jiu mee iphe ono l'iphe, bukpo ohamoha, no l'ali-eze Kuzakuseşu; bu mboku, onwa k'iri l'ẹbo, bu iya bu onwa Ada a-du l'abali iri l'eto. <sup>13</sup>Ekemu ono be e ziru g'e dee ya l'ekwo keshikota l'ohamoha, nokota nu; bya atua ya; o buru ekemu g'e mee ya ge ndu nonu numakota; k'ophu ndu Jiu a-kwakobekwanu ẹka emelata ndu ohogu phe mboku ono. <sup>14</sup>Eze tua ekemu ge ndu ezilaje ẹkwo-ozu iya; ndu agbagbaa l'inya ibe eze, bu inya, agba oso shii; tugbua teke ono teke ono je ezikashia ozi ono. ẹphe tugbua je ezikashia ya. E zikwapho ekemu ono le Susa, bu ishi mkpukpu ali-eze Kuzakuseşu.

<sup>15</sup>Mòdekayi shi l'iphe eze futashia; o yewaa uwe eze, du urwukpu-urwukpu; waa ophu acha ucha; yele okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee; waa uwe kpowula-kpowula, e gude okpobe oghu ocha kpa. Ndu bu le Susa tushia uzu ẹhu-utso teahaa ẹswa. <sup>16</sup>ẹhu nodu atso ndu Jiu; ẹphe nodu ete ẹswa; mbu ẹhu nodu atso phe ntumatu; a nodu akwabekwa phe pho ubvu. <sup>17</sup>Iphe, bu ohamoha, nonu; waa mkpukpu le mkpukpu, nokota nu, a nataru ekemu ono, eze turu ono be ndu Jiu, bukota iya nu tekotaru ẹswa; ẹhu nodu atso phe utso. Mboku ono buru phe eswe obo-iphe waa eswe ẹhu-utso. Igwerigwe ndu ohozo bya aburu ndu Jiu; kele ẹphe atsụ ndu Jiu ebvu.

### Ndu Jiu alwu-kpe ndu ohogu phe

**9** <sup>1</sup>Onwa k'iri l'ẹbo, bu iya bu onwa Ada; bya adu l'ujiku iri l'eto, bu iya bu mboku, ee-me iphe ono, eze turu l'ekemu ono. Mboku ono bu mboku, ndu ohogu ndu Jiu shi aru k'akapyabe ndu Jiu. Obenu l'o mecharu gha igharaphu; ndu Jiu kapyabe ndu ẹphe du ashu. <sup>2</sup>Ndu Jiu dzukobekota le mkpukpu, ẹphe bukota g'o ha; l'ohamoha, eze Kuzakuseşu bu ishi phe g'o hakota; g'ẹphe tsoo ndu achu phe okpa akpo hu ogu; ophu o dudu onye duru ike kpa fu phe l'iphe; noo kele ndiphe l'ophu atsukota phe ebvu. <sup>3</sup>Ndu-ishi l'ohamoha ono l'ophu; me ndu no-chiru ẹnya eze; me ndu-ishi oha; me ndu ejeru eze ozi; yekotaru ndu Jiu ẹka; kele ẹphe atsụ Mòdekayi ebvu. <sup>4</sup>A kabaa amaru Mòdekayi l'ibe eze; teme udu iya ngadzuru ohamoha ono, nokota nu ono g'ẹphe ha. Teme o nodu akakwapho enweru okpehu eje.

<sup>5</sup>Ndu Jiu gude ogu-echi gbushikota ndu ohogu phe g'ẹphe ha; mee phe g'ẹphe buru mkpurupyata. ẹphe woerupho ndu kporu phe ashu mee g'o du phe ree.

<sup>6</sup>Le Susa bu ishi mkpukpu ali-eze ono be ndu Jiu gburu unu umadzu l'ukporo umadzu ise. <sup>7</sup>Ephe gbukwarupho Pashandata; waa Dalufonu; waa Asupata; <sup>8</sup>waa Porata; waa Adalaya; waa Aridata; <sup>9</sup>waa Pamashuta; waa Arisayi; waa Aridayi; waa Vayizata. <sup>10</sup>Ephe n'iri bu unwu Hamanu nwa Hamedata, bu onye ohogu ndu Jiu. Ole ephe ta akwaduru iphe phe lokwata.

<sup>11</sup>Mboku ono gedegede be e jeru edooru eze umadzu ole, e gburu le Susa, bu ishi mkpukpu ali-eze ono. <sup>12</sup>Eze su eze-nwanyi bu Esuta: "Ndu Jiu gbuakwaru unu umadzu l'ukporo umadzu ise; waa unwu Hamanu ephe n'iri; l'ishi mkpukpu ali-eze mu-a, bu Susa. ?Bu onye maru iphe, ephe meru l'ohamoha ndu ophuu? ?Bu gunu bu mkpa ngu; ge mu meeru ngu iya? Mbua; ?bu gunu be o du ngu ge mu meeru ngu? Pfuaru mu iya; ge meeru ngu iya."

<sup>13</sup>Esuta su iya: "O -buru lo du gube eze ree; jiko nunu ndu Jiu, no le Susa ike g'ephe woru iphe, eze tutu l'ekemu ge mee ntanu mefa echele; waa g'ephe je ekobe unwu Hamanu ephe n'iri l'eli oswebe, aaswi-gbuje nemadzu." <sup>14</sup>Oo ya bu; eze tua ekemu ge mee ya nno. E woru ekemu ono zia le Susa; a pata unwu Hamanu ephe n'iri je ekobe l'eli oswebe. <sup>15</sup>Ndu Jiu, no le Susa dzukobe le mboku, onwa Ada du l'abali iri leno. Ephe gbua unwoke ukporo iri l'ise le Susa; obenu l'ephe ta akwataduru iphe phe lokwata.

<sup>16</sup>Ndu Jiu, phoduru nu, bu ndu ono, bukota l'ohamoha ophu, nokota l'ali-eze Kuzakusesu be dzukobekwarupho g'ephe dzota ishi onwophe; shi nno tata nwa unme; ophu o dudu iphe ndu ohogu phe mebaaru phe. Ndu ephe gburu du ukporo unu tete l'unu esaa l'ukporo iri; ole ephe ta akwataduru iphe phe lokwata. <sup>17</sup>Iphe-a nwuru mboku, onwa Ada du l'abali k'iri leto; o be le mboku k'iri leno; ephe tata unme. Ephe woru mboku ono mee eswe obo-iphe; waa eswe ehutso. <sup>18</sup>Obenu le ndu Jiu, no le Susa dzukoberu mboku, onwa Ada du l'abali iri leto; waa k'iri leno; o be le mboku k'iri l'ise; ephe tata unme; mee ya eswe obo-iphe; yee eswe ehutso. <sup>19</sup>Oo iphe ono meru iphe, ndu Jiu, bu l'ime nwa mkpukpu woru mboku, onwa Ada du l'abali iri leno dobe o buru eswe obo-iphe; yee eswe ehutso; waa mboku, onyenonu eshije nri je anu nwibe iya.

### Obo-Purimu

<sup>20</sup>Modekayi tuko iphemiphe ono, nwuru nu ono dekota lekwo. O deru ekwo-ozu nu ndu Jiu, bukota l'ohamoha, nogbaa l'ali-eze Kuzakusesu g'o ha; ndu bu uzanya; me ndu bu ntse; <sup>21</sup>su phe: Aphagapha le mboku, onwa Ada du l'abali iri leno; waa k'iri l'ise g'ephe noduje bo obo-iphe; <sup>22</sup>ke mboku ono, ndu Jiu kabeta tata nwa unme alwu ogo ephe le ndu ohogu phe; bya aburu onwa, aphu phe gbanweru buru ehutso; ekwa phe gbanwee buru obo-iphe. O deru phe ekwo su g'ephe dobe eswe mboku ono

eswe ọbo-iphe; yee eswe ẹhu-utso; waa mbọku, ẹphe e-shije nri je anu nwibe phe; waa mbọku, ẹphe e-mejeru ndu adudu g'ọ du phe iphe-oma. <sup>23</sup> Ọo ya bu; ndu Jiu kweta iphe, Mọdekayi deru phe l'ẹkwo sọ g'ẹphe meje; mbu g'ẹphe boje ọbo-iphe ono, ẹphe watawaru ono. <sup>24</sup> Noo kele Hamanu nwa Hamedata, onye shi l'eri Agagu, bu onye ọhogu ndu Jiu g'ẹphe ha be chijeru idzu g'oo-shi mee ge ndu Jiu buru mkpurupyata; bya atawa "puru", bu iya bu ido; gude maru mbọku, ee-gwe phe arakabya g'ẹphe buru mkpurupyata. <sup>25</sup> Obenu teke ẹjo idzu ono rwuru eze nchi; o taa ekemu dee ya l'ẹkwo g'e wota iphe ono, Hamanu shi chia doberu ndu Jiu ono; mee Hamanu lonwiya. G'e wota ẹphe l'unwu iya je ekobe l'eli oswebe, aaswi-gbuje nemadzu.

<sup>26</sup> O buru iphe ono meru g'o gude e kua mbọku labo ono "Purimu." Eka opfu ono shi bu l'akpuru-opfu, bu "puru." O buru shita l'iphe ono, e deru l'ẹkwo-ozu ono; waa l'iphe, ẹphe humakotaru, nwuru phe nu ono; <sup>27</sup> be ndu Jiu meru iya; o buru omelali, duru phe nu; k'ophu ẹphebedua; waa oshilokpa phe; waa ndu lwapfutaru phe nu e-dobeje ujiku ẹbo ono iche g'e deru iya l'ẹkwo nu phe; teme ẹphe nodu emeje iya teke a suru g'ẹphe meje iya. <sup>28</sup> Ge ndu unuphu, nonu; me mkpukpu, nonu; waa ohamoha, nonu nyataje mbọku ono dobe iya iche; e -shi l'ogbo sweru ogbo. Ge ndu Jiu ta azohajekwa abo ọbo-iphe ono; ophu oshilokpa phe azohakwa eswe mbọku ono.

<sup>29</sup> Tobudu iya bu; eze-nwanyi, bu Esuta nwada Abihelu; yele Mọdekayi onye Jiu bya edee ekwo k'ẹbo, meru ge k'obo-iphe purimu kabaa eshihu ike. <sup>30</sup> Ẹphe dee ekwo-ozu ono nukota ndu Jiu, bukota l'ohamoha ukporo ishii l'esaa, nogbaa l'alì-eze Kuzakusesu. L'ẹkwo-ozu ono be ẹphe pfuru phe opfu oma; bya akaru phe ge ndzu ba agushi phe; <sup>31</sup> g'ẹphe boje ọbo-iphe purimu teke gbaru iya nu, bu iphe, Mọdekayi onye Jiu; waa eze-nwanyi, bu Esuta turu phe ekemu; bukwarupho g'ẹphebedua yele awa phe dobewaru eswe aswi ẹgu; yee k'agu aphu. <sup>32</sup> Ekemu, Esuta turu mee; ekemu k'obo-iphe purimu kabaa eshihu ike; e woru iya dee l'ẹkwo.

### Mọdekayi akabaa ajata ẹnya eje

**10** <sup>1</sup> Eze Kuzakusesu bya ataa ekemu ge ndu bukota l'alì-eze iya g'ọ ha je akpaa le ndu bukube eze-enyimu tuje akiriko nu iya. <sup>2</sup> Iphemiphe, o mekotaru gude goshi g'okpehu iya habe shii; wakwapho g'ọ meru ge Mọdekayi buru onye paru eka be e dekotaru l'ẹkwo ako iphe, meru l'alì ndu Peshiya; waa ndu Midiya. <sup>3</sup> Mọdekayi onye Jiu buru iya notsotaru eze Kuzakusesu l'okwa; buru onye paru eka l'ehu ndu Jiu; teme o du igwerigwe ndu Jiu, bu unwunna iya l'obu. O nodu anoduje eme iphe, a-duru ndu Jiu ibe iya le ree; bya anoduje epfu iphe, e-me g'ehu du phe guu.